

Aan de leden van de vaste Kamercommissie onderwijs, cultuur en wetenschappen
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Vlissingen, 17 februari 2020

Onderwerp: de vereenvoudiging van de grondslagen voor de bekostiging van scholen voor voortgezet onderwijs

Geachte dames en heren,

Op 28 november 2019 heeft minister Slob uw commissie een wetswijziging doen toekomen die voorziet in de vereenvoudiging van de grondslagen van de bekostiging van het voortgezet onderwijs en in een aanvullende bekostiging voor zogenaamde geïsoleerde vo-scholen. Het voorstel is resultante van een uitvoerige dialoog met het werkveld. Als zodanig is het een compromis van tegengestelde belangen. Wij realiseren ons dat en aanvaarden het ook. Wij vragen echter uw aandacht voor de fnuikende uitwerking die deze vereenvoudiging onbedoeld zal hebben voor het funderend onderwijs in delen van onze provincie.

De huidige bekostigingsgrondslag omvat vele parameters en leidt daardoor tot een ondoorzichtige middelentoedeling. Zij pakt (doelbewust) voordelig uit voor brede scholengemeenschappen (van vbo t/m vwo) ten opzichte van categorale scholen of smalle scholengemeenschappen. Het komt er eenvoudig gezegd op neer dat bijvoorbeeld een havoleerling voor de ene school meer inkomsten genereert dan voor de andere school. Zoveel jaar en vele fusies later is er behoefte ontstaan om deze ongelijkheid op te heffen. De VO-raad, die van begin af aan heeft meegedacht over deze operatie, heeft al die tijd geworsteld met het gegeven dat er binnen haar ledenbestand op dit punt grote tegengestelde belangen bestaan. Zij heeft ingezet op een inperking van de herverdeeffecten tot maximaal 3% van de basisbekostiging van haar leden. Tevens is een afbouwregeling van 2021 tot 2025 overeen gekomen. Wij veroorloven ons één principiële kanttekening met betrekking tot de rekenformule zelf.

Als we naar de herverdeeffecten van de scholen in het land kijken, zien we dat met name de categorale mavo-, havo- en vwo-scholen en smalle scholengemeenschappen er (fors) op vooruit gaan en de brede scholengemeenschappen er (fors) op achteruit gaan. Dit is logisch vanuit de gewijzigde parameters. Bezien vanuit kansen(on)gelijkheid en de maatschappelijke functie van brede scholen is dat minder logisch, zelfs ongewenst. (We verwijzen naar de Onderwijsraad die een pluriforme onderwijsomgeving voor onze leerlingen bepleit). Daar komt bij dat brede scholen zich met name bevinden aan de randen van ons land waar de leerlingendaling het meest manifest is. Het opvangen van de leerlingendaling in combinatie met de effecten van de vereenvoudiging van de bekostiging stelt

brede scholen voor een forse opgave om het brede onderwijsaanbod in de regio kwaliteitsvol en bereikbaar te houden voor de leerlingen. De door de minister aangekondigde aanvullende bekostiging voor geïsoleerde vo-scholen zien wij in dit kader als een zeer waardevolle maatregel. Echter, pleiten wij voor extra maatregelen voor de brede scholen. Als suggestie hiertoe doen wij het hanteren van een hogere vergoeding voor vmbo-leerlingen en/of het opnemen van een extra/hogere vaste voet voor brede scholen. Beide maatregelen zijn relatief eenvoudig aan te passen in de huidige concept-regeling van de vereenvoudiging van de bekostiging.

Dunbevolkte provincies in het land (K6) hebben aandacht gevraagd voor de stapeling van effecten van diverse processen en maatregelen: naast de effecten van vereenvoudigde bekostiging worden zij geconfronteerd met inkomstenderving door een sterke daling van het aantal leerlingen als gevolg van demografische krimp en een verevening van middelen voor passend onderwijs. De commissie Dijkgraaf heeft onderzocht waar deze stapeling zou kunnen leiden tot een bedreiging van het voortbestaan van geïsoleerde scholen. Er is flankerend beleid ontwikkeld voor een structurele additionele bekostiging voor "laatste scholen". In Zeeland komen zes scholen voor dit predicaat in aanmerking. Ten slotte heeft de commissie Dijkgraaf aanbevolen om incidentele additionele middelen beschikbaar te stellen aan regio's met een dalende bevolkingsomvang om een transitie mogelijk te maken naar "een goed bereikbaar, kwalitatief en toekomstbestendig onderwijsaanbod".

Wij hebben voor Zeeland de balans opgemaakt m.b.v. de verstrekte rekentool:

	Vereenvoudiging	Geïsoleerde school
VO Zeeuws Vlaanderen	-655.102	+1.231.356
<u>Pontes SG</u>	-227.297	+410.452
Calvijn College	-296.630	+205.226
Mondia SG	-588.356	
CSW	-262.728	
Ostrea	-194.043	
<u>Respont (PRO)</u>	+117.610	+ 205.226
	-2.106.546	+2.052.260

Het lijkt voor de hand liggend om –per saldo- te spreken van een minimale inkomstenderving, maar

- Vooral nog is de looptijd van de aanvullende bekostiging onzeker;
- Wij gaan er van uit dat de aanvullende bekostiging daadwerkelijk nodig is om geïsoleerde scholen overeind te houden en dus niet benut kan worden om begrotingsgaten elders te dekken;
- Zeeland bestaat, zoals bekend, uit drie sub regio's die zich uitstrekken over een groot geografisch gebied waartussen VO-leerlingen gelet op de afstanden maar beperkt (kunnen) reizen.

Een en ander pakt in onze provincie als volgt concreet uit:

- De scholen binnen VO Zeeuws-Vlaanderen krijgen samen ruim 1,2 miljoen als geïsoleerde scholen. Daar staat tegenover dat de vereenvoudiging van de bekostiging leidt tot een negatief effect van ruim € 650.000.
- De Oosterschelderegio moet € 700.000 zien “in te verdienen” op het onderwijs aldaar. Dit wordt slechts deels gecompenseerd door de aanvullende bekostiging geïsoleerde vo-scholen.
- De Pontes scholen vallen onder 1 brin-nummer, daar is in het verleden voor gekozen bij de fusie. Aanvankelijk kwam Pieter Zeeman in Zierikzee (met minder dan 900 leerlingen en op afstand) niet in aanmerking voor de regeling laatste school als onderdeel van een scholengroep met totaal ruim 3.000 leerlingen. Weliswaar heeft het ministerie moeite gedaan om dergelijke “nevenvestigingen” gelijk te schakelen met de “hoofdvestigingen” (scholen met een separaat brin-nummer), maar dat is maar ten dele gelukt. Uit de berekening blijkt nu dat een brin-nummer € 600.000 extra oplevert; het Zwin College en Pieter Zeeman zijn vergelijkbare scholen, maar de één krijgt € 1 miljoen en de ander € 400.000. Dat vinden wij geen rechtvaardige regeling.
- Op Walcheren moeten twee schoolbesturen samen € 850.000 bezuinigen. Hier staat geen aanvullende bekostiging voor geïsoleerde vo-scholen tegenover. De scholen werken onderwijskundig samen, willen dat uitbouwen, maar een taakstelling van een dergelijke omvang gaat onherroepelijk ten koste van het aanbod en de kwaliteit van het vo op Walcheren.

De extra steun voor de geïsoleerde scholen wordt uit de reguliere lumpsum gehaald. Net als de VO-raad zijn wij van mening dat dit bedrag moet worden toegevoegd aan de lumpsum. Dat zou moeten kunnen wanneer het kabinet de lagere kosten voor het onderwijs als gevolg van de krimp niet 1-op-1 kort op de onderwijsbegroting.

De aanvullende bekostiging geïsoleerde vo-scholen kan niet los worden gezien van de vereenvoudiging bekostiging als het gaat om het borgen van een breed, kwalitatief hoogwaardig en bereikbaar onderwijs in onze regio. De effecten op de bekostiging 2019 uit de voorbeeldberekening geven slechts een indicatie van de effecten in één jaar. Wat veel belangrijker is, is hoe de maatregelen meerjarig doorwerken en wat dat betekent voor het onderwijslandschap in heel Zeeland (dus niet alleen voor de meest geïsoleerde delen). Wij zien dat de verschillen tussen de sub regio's binnen de provincie groot zijn. De vangnetregeling voor geïsoleerde vo-scholen die onder de 1.200 leerlingen terecht komen, zorgt er met name in Zeeuws-Vlaanderen en in Schouwen-Duiveland voor dat een breed en thuisnabij onderwijs voor alle leerlingen in die regio's voor de toekomst gewaarborgd kan worden. Daarentegen is het perspectief voor Walcheren en Zuid-Beveland beduidend negatiever zoals eerder in onze brief is geschetst.

Schoolbesturen, lokale bestuurders en het provinciebestuur doen een dringend appel op u om bij de behandeling van het wetsontwerp aandacht te hebben voor de (onbedoelde) effecten die de nieuwe bekostiging gaat hebben op een toch al kwetsbare onderwijsinfrastructuur.

Wij hopen u middels deze brief de onbedoelde effecten voor het onderwijs in delen van onze provincie als gevolg van de vereenvoudiging van de bekostiging duidelijk voor het voetlicht te hebben gebracht en denken graag mee over mogelijke oplossingen.

Namens de Zeeuwse VO-besturen, verenigd in Zeeuws Bestuurdersoverleg Onderwijs (ZBO)

voorzitter ZBO, de heer A.A.A. Hagt,

Namens de Zeeuwse gemeenten, verenigd in Vereniging van Zeeuwse Gemeenten (VZG)

Voorzitter VZG, mevrouw mr. M.M.D. Vermue-Vermue

Namens de Provincie Zeeland,

Commissaris van de Koning, de heer drs. J.M.M. Polman